

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (освітній)
Кафедра	Теорії і історії мистецтв	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Цикл професійної підготовки
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	2

ОСНОВИ МУЗЕЄЗНАВСТВА

Семестр 2 (весняний)

Викладач Мельничук Людмила Юріївна, кандидат мистецтвознавства, доцент

E-mail ludmel11@ukr.net

Заняття Семестр 2

Адреса к. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв, 11

Телефон 057 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є спілкування у телеграм-чаті групи в робочі дні 10.00-16.00 (запитання, пропозиції, повідомлення). У випадку дистанційного навчання роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача: 1) в *темі* листа: назва дисципліни – ТМ 2) файли підписувати: *прізвище_ завдання*. Розширення: *текст* — *docx*, *ілюстрації* — *jpeg*, *pdf*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисциплін «Історії зарубіжного мистецтва», «Історії світової культури», «Теорії мистецтв. Вступ до спеціальності».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Вайдахер Ф. Загальна музеологія: Посібник / Перекл. з нім. В. Лозинський, О. Лянг, Х. Назаркевич. Львів: "Літопис", 2005. 632 с.

2. Сушко В.А. Основи музеєзнавства: методичні рекомендації для студентів 1 курсу першого рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 «Культура і мистецтво». ОПП «Мистецтвознавство». Харків: ХДАДМ, 2019.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Сайти провідних музеїв світу, України, Харківського художнього музею

Музеї Ватикану - m.museivaticani.va

Галерея Уффіці (Флоренція) - uffizi.it

Лувр - louvre.fr/en/visites-en-

Британський музей - britishmuseum.org

Музей Прадо - museodelprado.es/the-collect..

Музей мистецтв ім. В. і Б. Ханенків, Київ khanenkomuseum.kiev.ua

Музей східного і західного мистецтва, Одеса museum.odessa.ua

Національний художній музей України old.namu.kiev.ua

Національний музей у Львові ім. А. Шептицького nml.com.ua

Харківський художній музей artmuseum.kh.ua

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Комп'ютерна техніка, екран. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word, сайти музеїв світу і України

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою викладання дисципліни «Основи музеєзнавства» є ознайомлення з історією колекціонування та розвитком музейництва, з сучасною правовою базою та актуальною практикою музейної справи в Україні та світі.

Мета навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства» визначає її **завдання**: ознайомлення з керівними нормативними документами, що регулюють музейну справу в нашій державі, оволодіння термінологічною базою музеєзнавства, засвоєння історії музейної справи та ознайомлення з практикою сучасного музейництва.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ: ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ: ФК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. ФК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей. ФК 6. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача. ФК 7. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва ФК 8. Здатність використовувати професійні знання у практичній мистецтвознавчій діяльності. ФК 9. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети

Сил професійної діяльності. ФК 11. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях. ПРН 3. Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення державною та іноземною (- ними) мовами. ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел. ПРН 6. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід. ПРН 12. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів ПРН 14. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається належністю музеєзнавства до фахової сфери мистецтвознавства.

Дисципліна вивчається протягом 2 семестру 1-го курсу (3 кредити ECTS, 90 навчальних годин, в тому числі 45 годин – аудиторні: 24 годин лекційних й 21 години практичних занять та 45 годин – самостійних занять). Всього курс має 2 модулі та 12 тем.

Модуль 1. Теорія та історія музейної справи. Тема 1. Передмузейна доба. Історія колекціонування. Тема 2. Музеї за часів Середньовіччя.

Тема 3. Музеї Нового часу.

Тема 4. Музеї новітньої доби. Музейництво Західної Європи. Музеї України

Тема 5. Сучасний стан музейної справи в Україні та світі. Тема 6. Міжнародне законодавство стосовно музеїв.

Тема 7. Міжнародні організації з охорони культури.

Модуль 2. Правові підстави та сучасна практика діяльності музеїв в Україні

Тема 8. Законодавство України про музейну справу. Закон України “Про музеї та музейну справу”, про охорону культурної спадщини тощо. Державна програма охорони нематеріальної культурної спадщини.

Тема 9. Музей як культурно-просвітницький та науковий заклад.

Тема 10. Види музеїв в Україні. Особливості їхньої роботи в залежності від профілю та форм власності.

Тема 11. Види музейної роботи в художніх музеях: 1) науково-дослідна; 2) збирацька; 3) фондова; 4) експозиційна; 5) просвітницька робота музеїв. Особливості музейної роботи в музеях різних форм власності.

Тема 12. Перспективи музейної справи в Україні.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних, практичних занять, частина з яких проводиться на базі Харківського художнього музею. Самостійна робота розрахована на підготовку практичних завдань, поглиблення окремих тем курсу, ознайомлення з роботою сучасних музеїв і галерей (сайти чи безпосередньо), підготовку творчих робіт як індивідуальних так і групових проєктів. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

В межах кожного модулю передбачено рубіжні етапи контролю для студентів денної форми навчання, що є підсумком виконання практичних завдань. Для студентів заочної форми навчання формами контролю є самостійна робота, конспект джерел. Форма підсумкового контролю – **залік**. Оцінювання – на основі виконаних практичних завдань, усних опитувань,

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На заняттях здобувачі вищої освіти мають вести конспект лекцій, проявляти ініціативу стосовно навчання (дискусії, пропозиції), вчасно виконувати усі завдання з курсу. Вітається участь у студентських конференціях.

У разі відрядження, хвороби викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю/ заняття може провести інший викладач кафедри.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. У разі пропуску занять через захворювання або інших поважних причин має бути підтверджуючий документ з наданням можливості виступів на практичних заняттях. За відсутності поважних причин матеріал опрацьовується самостійно без надання можливості виступів на практичних заняттях.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності при написанні письмових робіт, а також у доповідях на конференції або публікаціях.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
1 тиждень	1	лекція	Передмузейна доба. Історія колекціонування.	3		
2 тиждень	2	лекція	Музеї за часів Середньовіччя.	3	Семінар	Конспект джерел
3 тиждень.	3	лекція	Музеї Нового часу.	3	Семінар	Конспект джерел
4 тиждень.	4	лекція	Музеї Новітньої доби. Музейництво Західної Європи. Музеї України	3	Семінар	
5 тиждень	5	лекція	Сучасний стан музейної справи в Україні та світі.	3	Самостійна робота	

Силабус	6 тижде нь	6	лекція	Міжнародне законодавство стосовно музеїв.	Основи музеєзнавства		Конспект джерел
	7 тижде нь	7	лекція	Міжнародні організації з охорони культури.	3	Семинар	
	8 тижде нь	8	лекція	Законодавство України про музеї та музейну справу.	3	Семинар	Конспект джерел
	9 тижде нь.	9	лекція	Музей як культурно-просвітницький та науковий заклад.	3	Самостійна робота	
	10 тижде нь.	10	лекція	Види музеїв в Україні.	3	Презентація	
	11 тижде нь.	11	лекція	Види музейної роботи в художніх музеях.	3	Робота в музеї	
	12 тижде нь	11	практикум	Види музейної роботи в художніх музеях.	3	Заповнення музейної документації	
	13 тижде нь	11	практикум	Види музейної роботи в художніх музеях.	3	Підготовка проекту виставки	
	14 тижде нь	11	практикум	Види музейної роботи в художніх музеях.	3	Підготовка проекту виставки	
	15 тижде нь.	12	лекція	Перспективи музейної справи в Україні	3	Семинар	Сайти музеїв
			Залік		2		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1.	Історія та теорія музейної справи — семінари.	30
1.	Історія музейної справи. Історія створення музейної колекції	20
2.	Практика музейної справи: музейне законодавство (конспект джерел).	20
2.	Практика музейної справи: підготовка проекту виставки.	20
	Залік	10
	Всього балів	100

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за виступ на конференції з публікацією тез за темами курсу або підготовлену ґрунтовну презентацію (проект) на практичних заняттях. Максимальна кількість балів: 10.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання		
A	90-100	Здобувач/ка вищої освіти в повному обсязі опанував матеріал курсу, надав додаткові матеріали та приклади за темою, показав обізнаність з основними поняттями, законами; обґрунтованість власних міркувань; уміння застосовувати закономірності, правила для вирішення конкретних завдань; логічно і аргументовано викладати суть власних суджень і рішень. Вчасно виконані всі завдання
B	82-89	Здобувач/ка вищої освіти в повному обсязі опанував матеріал курсу, набув необхідних знань, умінь і навичок, але допускає неточності й незначні помилки у виконанні завдань. Вчасно виконані всі завдання
C	75-81	Здобувач/ка вищої освіти в повному обсязі опанував матеріал курсу, але має помилки у практичній реалізації, або невчасно виконані завдання, пропуски занять.
D	64–74	Здобувач/ка вищої освіти не в повному обсязі опанував матеріал курсу, контрольні і практичні завдання виконані на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з відвідуваністю
E	60–63	Здобувач/ка вищої освіти в недостатньому обсязі опанував матеріал курсу, виконані завдання мають багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність тощо), виконано лише частину практичних завдань, наявні проблеми відвідуваністю
FX	35-59	Здобувач/ка вищої освіти в недостатньому обсязі опанував матеріал курсу, виконана робота має багато значних недоліків. Пропуск рубіжного контролю
F	0-34	Здобувач/ка вищої освіти не виконав усі основні завдання, не пройшов модульний контроль

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. Нормативна база:

1. Закон України про музеї та музейну справу // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1995, N 25, ст. 191

II. Наукова література:

2. Актуальні проблеми теорії і практики музейної та пам'яткоохоронної діяльності: зб. наук. пр. (за матеріалами круглого столу). Київ, 2013.

3. Бабарицька В.К. Екскурсознавство і музезознавство : навчальний посібник, Київ, 2007.

5. Велика Л.П. Музейне експозиційне мистецтво: монографія Харків, 2000.

6. Велика Л. П. Художній образ музейних експозицій: традиції та сьогодення. Другі

- Сумцовські читання. Тези наукової конференції. 18 квітня 1996 року. Харків, 1996.
7. Довжук І. В. Основи музеєзнавства: навчальний посібник. Луганськ, 2008.
 8. Криза, Даніелле. Велика важлива книга про мистецтво (тепер і про жінок). Приклади нестримних художниць і мистецьких проєктів, які надихнуть вас на власну творчість. Київ, 2022
 9. Маньковська Р.В. Музеєзнавство в Україні. Київ, 2000.
 10. Редин Є.К. Музей искусств и древностей Императорского Харьковского Университета (1805-1905). Харків, 1904.
 11. Музейна експозиція: сучасний погляд і досвід побудови: матеріали науково-практичної конференції / Уклад.: В.В.Врублевська, Г.О.Сорока. Київ, 2009.
 12. Соціологія музею: презентація на тлі простору і часу: кол. моногр. / За заг. ред. доктора іст. наук В.В.Карпова. Київ, 2016.
 13. Степанова О. В музеях світу. Київ, 2004.
 14. Шмит Ф.И. Исторические, этнографические и художественные музеи. Очерки истории и теории музейного дела. Харків, 1919;
 15. Шмит Ф.И. Музейное дело. Вопросы экспозиции. Ленинград, Academia, 1929.
 16. Путівники, каталоги музейних збірань України і світу.